

ZEANURI'KO IDAZLEAK

(OLAZAR'tar Martin'ek)

JAUN- ANDREOK:

Zeanuri erri-jakintzaren arloetan aberatsa ta jakingarriz bete-beta da, baiña erri-jakintza onek berez-berez daroa gizon jakitunen jakintzara. Orregaitik, erri onetan idazle trebeak eta asko izan doguz. Ona emen itzal-di labur onen gunera beingo baten sartuta.

Gure idazleen artean zarrena Urraburu aita izan genduan. Berari eskiñra dogu erriko enparantza edo plazea, baiña Zutute'n jaioa dogun idazle jakitun eta ugari onek dana latiñez idatzi eban, bere liburu asko ta aundietan ez daukagu euskeraz itzik be, orregaitik ezin dogu sartu euskal idazleen artean, zori txarrez.

* , *

URIARTE TA ODIOZOLA'tar
Martin aita

Auxe dogu gure idazlerrik zarrena, 1879'garren urtean, Ipiiaburu'ko Matiaritu basetxean jaioa. 1960'garren urtean 'l zan.

Nork ez dau ezagutu aita Martin gure pulpitueta izan dan'sermolari-rrik adoretuenetari'koa? Nok ez ditu bere berbaldiak entzun? Eta zenbat senditan eskiñi ete eutsoen berak ainbeste maite eban akeita, kafe gozoa!
A ita Martin ez zan sermolania beste barik, aita Martin idazle on eta punterengoa dogu. Bere idaz-lanik ederrenak EGI BIRIBILLAK eta BASERRI-GAIAK dira. Bere itzal-diak be idatzi egiten zituan eta gero buruz bota. «Karmen'go Argia» aldizkariaren sortzaille ta 1931-1933 zuzendari izan zan eta emen idatzi zituan esandako gai bitzuk.

Ba-ditu beste idaz-lan batzuk be:

- Ume Jesus'en Teresatzu zorundunari bederatzi-urrena (1923).
- Karmen go Andra Maria'ni bederatzi-urrena ta asteroko ikustaldia (1924).
- Loretako illa (A rgitaratu barik).
- Egi biribillak (Karmen'go Argia'n)
- Baserri-gaiak (Karmen'go Argia'n).

Ikusten danez, beti erlejiño gaiak, erriko arazoakaz alkartuta.

* * *

ETXEZARRAGA TA
ARTIÑANO'TAR
BIZENTE «ZIDORRA»

Alzusta'ko Elleuni'n jaioa dogu au, 1891 'garren urtean. Bere senideak emen Plaza-inguruan be ondo ezagunak doguz. Zeanuri'n bizi izan zan, baiña guda-ostean alde egin-bearra izan eban eta Arjentina'ra joan zan eta 1969 garren urtean il zan. Bost urte egin zituan Balmaseda'ko Marra'ren Biotz Semeen ikastetxean.

Bere idaz-lanik geienak aldizkarietan agiri dira: Jainko Zale'n. Eki'en. Karmen go Argia'n. Euzkadi'n. Euzkerea'n. Arrati'ko Deia'n.

Geienak itz-lauz edo prosaz egiñak dira, baiña ba-ditu olerki edo poesi politak be.

Zuek gogoan izango dozue gaiñera, erri onetan berton berak egiten eban Antzerki edo teatro-lana. Ori entzun dot, beintzat zuetariko batzun agotik.

Idazle izanez gaiñera, Zidorra'k politika-lan gogangarria egin eban, Euskalerraren alde.

* * *

LARRAKOETXEA TA
AGIRREZABALA'tar Alejandro

Gaur omenaldia egiten dautsogun Bedita aitaren anaia dogu au, aita Ipolito, mundu guztian ezaguna eta Aita Santuaren uste osozko lagun zana. Goikoetxea tar Iñaki aita zan Atxondo'tarra' buruz itz egitera etorteko, baiña ezin izan dau eta nauk esan bear zerbait.

A ita Ipolito, «Legoaldi» izen-ordez, Undurraga'ko Altzagutxi'n jaioa da eta gero Atxondon bizi ziran bere etxeokak. 1892'an izan zan bere jaiotza. Orain lau urte il zan Markiñan.

Karneldarren artean irakasle izan zan eta eleiz-leggedia zan bere arlo berezia. Gai orretan da mundu guztian ezaguna. Oporraldian Euskalerrira etorten zan beti eta emen Zeanuri'n be igaroten zituan egun batzuk jai

onein inguruan. Emen ezagutu neban etorri-barri nintzala.

EUZKADI. Y EL VATICANO oraintsu argitaratu dan liburuan agertzen dira berak Erroman gure Erriaren alde egin zituan lan eta ibi emengo erri-arduradunak Aita Santua ikertzera joan ziranean.

Bere eleiz-lanak ain ugari ta sako-nak izan arren, ez eban iñoz itzi euskal idazle izatea.

Bere idaz-lanak:

— A Idizkarietan: Euzkadi, Euzko, Euzkeltzale Bazkuna, Euzko Euskal-Esnalea, Karmen'go Argia.

— ELEIZ-ARAUDIAREN itzulpena.

— Simon Bolibar'eri buruz berbal-dia (1922).

2 eanuni'ko Andra Maria'ren ja'etako berbaldia (1927).

— Euskera batuari buruz txostena (1934).

Idazki oneitatik ezagunena ta geien irakurria, Grimm anaien ipuiñak izan dira.

MANTEROLA TA
URIGOITIA'tar
Gabirel (1880-1977)

Guztiok ezagutu dogu gure D. Gabriel abadea: jakituna, biotz-onekoa, eleizko'ra, asarre-gatxa, autor-entzule onartua...

Idazlaritzan lan asko egin eban gure Gabirel'ek, gau ta egun azpertz barik.

Abade gaztea zala 1914'an Eibar'era bialdu eben eta an guztiz maitatua izan zan eta gaur be ba-da. 1936 'an Ume-Taldeagaz Ingalaterra'ra joan zan eta 1948'an etorri zan Euskalerrira, Zeanuri'ra.

Euskaltzaindiaren sorizean kideko izan zan eta gero urgazle eta ome-nezko bazkide.

Aldizkarietan agertzen dira bere lanik geienak: Jaungoiko-Zale'n, Ekin'en, Euzkadi'n, Zeruko Argia'n, Yakintza'n, Argia'n, Karmel'en, Oleriti'n, Redenc'ron'en, Agur'en.

Umeen Kristírvau-/kasbrderako liburuak argitaratzen be lan aundia egin eban.

Bere liburuak:

- Jaungoiko - Zale'ren eguneko /tzaldra (1920).
- Goi-1 zprak (1920).
- Lenengo euskal-egunerako itzaldia (1922).
- Porzrunkula Nekazka (1924).
- Santuen bizitza laburrak (1925).
- Ipu'ntxoak (1929).
- Agirre euskeltzale (1934).
- Goi-lzparrak.
- Jesu-Kristo'ren Nekaldia.
- Gabonetako antzerki Yaunkoia.
- Gotzai-Idazkiak.
- Irugarrengoen irakaslea.
- Itzulpenak: Lecreq'en Moral cristiana; bere La vida de Cristo en su Iglesia; Gustavo Thils'en Cristianismos y cristianismo; Lovaina'ko Estudios Pastora-les'rik El hombre n ievo; Dom Marmion'en Doctrir a espiritual Thibaut'ena; Fenom unos fisicos del misticismo Thurston'ena.

Manterola olerkaria De ba-zan eta aldizkarietan agertu dira bere olerki asko.

LARRAKOETXEA TA AGIRREZABALA'tar Bedita (1894)

Gaur omentzen dogun eta emen gure artean daukagun aka Benito. Idazle ugari ta ekinzaillen. Baiña ez dago geiago ezer esan-bearrik Aka Santi'ren itzaldi jakintsua ta sakona entzun ondoren.

* * *

ATUTXA'tar Juan (1899)

Undurraga'tarra dogu eta ezaguna. Agustin Intxaurbe'ren ikaslea izan zan an. Gero jesuita sartu zan. Durangon eta Kolombia'ko Barrankilla'n irakasle izan da.

Bere idazlanak:

- «Bai edo ez» aldizkarian.
- Gogo Yardunek.
- Euskal-Aditza, oraintsu argitaratua.

* * *

INTXAURRAGA'TAR SABIN, ZEANURIKO ALKATEA, OROIGAILLUA EMOTI N.

GOROSTIAGA TA ETXEBARRIA'tar Eulio (1904-1932)

Ona emen beste idazle on eta lan bat.

Zeanuri'ko Masntalen'en jaioa dogu, abode Nafarrate'n eta Yurreta'n; 1929'an Arratia'ko Areatza'ra etorri zan eta ementxe it zan ogei ta zortzi urtekoa zala.

Barand'aran'en laguntzaille izan zan.

Aldizkarietan be idatzi eban: Euskalerriaren aide'n, Jesus'en Biotza-ren Depa'n, Jaungoiko Zale'n, eta Ek'n'en.

Lau liburu idatzi zituan: Jesukristo'ren nekaldia, Sakramentu Deuna-ren Domingo aba, Jesukristo'ren bizitza umeentzako, eta Autorkuntza edo konfesiñorako gertaera.

Baiña Masmalen'go abadeak arratiarrentzat beste garrantzi bat be ba-dauka: Arrati'rako aldizkari bat ateraten eban berak? A RRATIA.!(O DEYA. Urte bitan urten eban eta lau orr'iak/ekoa zan, illerokoa, eta gaiak: erlejiñoa, kulturea, ta olakoak, erri-maillan.

GAURKO IDAZLEAK

Zeanuri'n ez da amaitu idazterako zaletasuna. Gaur be ba-daukaguz idazle harriak.

Orue'kc Beobíde'lar Jose Luis aka gogoratu hearco dogu lenengo. Laster izango dira zuen eskuetan berak batutako ipuin poll' eta egokiak. Al be agertu dira aita Jose Luis'en Ian batzuk.

Lezea'ko Etxezarraga ta Zulua-ga'tar Jesus Antonio dogu gaur Zeanuri'n eta idazle lez itxaropenik aun emoten daukun idazle to olerkari. Beste olerkari on eta eldu batzun artera sartu eta lenengo saria ateratea ba-da itxaropena sortzeko bidea. Eta ori egin euskun gure Lezea'tarrak Laukinis'en izan zan Lauaxeta sariketan.

Ba-dagoz gure errian beste idazle asi-barri batzuk be: Iturtza'ko Josu Astondoa, Intxaurraga'tar Sabin eta Koldo anaiak, Laubreabe'ko Iza'tar abode barria eta beste asko. Eta euskerea ikasten gogotsu diarduenak be bai. Baiña gaurko gure gazteen artean idazteko bildur aundia dago, edo batua -ezbatua'ren arazoagaitik edo txarto idazteko bildurragaitik, edo ez dakit zergaitik. Adar'e-^{me} be'tez gure gazteak eta idatzi, Txarto dagoana, asieran, zuzenduko jake eta laster ikasiko dabe ondo idazten. Gure Euskalerriak idazle gazteak ugari ez ba'ditu, here euskerea !a euskaltasuna galdu egingo ditu eta or' ez dogu nai. Egin dagigun Ian, or" jazo ez daiten eta orretarako, idntz', idatzi asko ta undo.